

Ja z hosćom sym na swěće,
w nim nimam wostaća;
tu bydli w brašnej hěće,
mój dom su njebjesa.
Smjerć wšědnje na mnje łaka;
hdžež wěčnje wostanu,
mje Boža hnada čaka
na zbóžnym swjatoku.

Što žiwjenje bě moje?
Wot zažnej' młodosće
je měto břemjo swoje,
ból, nuzy wšelake.

Kak někotre sym ranje,
tež nóc kak někotru,
hdžež čekaše mje spanje,
so bėdźił ze zrudźbu!

Tež wótcojo su měli
puć čěžki, černjojty.
Kak my tu skorzić směli,
kiž wot nich wuknjemy?
Kak dyrbjachu so bėdźić
ze styskom, z bojoscú!
Za nimi mamy slėdźić,
sej schroblic wutrobu.

Na tebje, Božo, hladam
a k tebi čahnyć chcu;
za tobu sebi žadam,
přinďz, wupřehń wutrobu.
Wo zbóžny kónc će prošu
we tutej cuzobje,
ty z horja, kotrež nošu,
chcyl bórze torhnyć mje.

Při tebi chcu ja wostać,
nic wjace hósć kaž tu,
a z ruki twojej' dóstać
tež krónu njebjesku.
Tam, wšitkón tebi daty,
chcu krasnje spěwać či,
ze zemskoh' wašnja wzaty,
być zbóžny we tebi.

słowa: Paul Gerhardt 1666/67
přełožk: Arnošt Matek 1930
spěwarske č. 732

Jako hósć na zemi

Łužica je naša domizna. Tu znajemy krajinu, ludźi a stawizny, tu čujemy so doma, dožiwjamy harmoniju a lubosć. Wot tu pochadžeja tež naše swójby, kotrež tu snadź hižo přez generacije swój statok a dom maja. Wulećimy sej do cuzych krajow a kónčinow, ale smy wjeseli, hdyž smy zaso doma.

Naše žiwjenje njeje pak luta lubosć a harmonija. Druhdy je domizna tak cuza a bychmy radšo čeknyli a něhdže druhdže byli. Wšelake konflikty a rozestajenja nas počezuju. Jenož přez z wobužneho polož-

nja, tak sej to potom přejemy. Jenož zředka so čeknjenje poradži.

Čuzy być w swojej domiznje – filozofojo mjenuja to wotcuzbnjenje. Ty sy čuzy, njejsy domjacy, sy zhubił swoju domiznu. Tež biblija pisa wo wotcuzbnjenju. Wona zhladuje na problematiku z duchowneho stejšća. Čłowjek je wotcuzbnjeny wot Boha a jeho zakonja, tehodla je žiwjenje twjerde a surowe. W psalmje 119,19 rěka w našej serbskej bibliji: „Ja sym cuzomnik na zemi; njepřikrywaj swoje přikaznje přede mnu.“ Luther přełožowaše: „Ja z hosćom sym na zemi.“ To su słowa, kiž so zaščěpja. Paulej Gerhardtje běchu wone zakład za kěrluš, kotryž je so na njeličomnych pohrjebach spěwał. „Što žiwjenje bě moje? Wot zažnej' młodosće je měto břemjo swoje, ból, nuzy wšelake.“ Džěto bě próca a wobćežnosć wot ranja hač do wječora. Bolosće a starosće njedachu w nocy spać. Žadosć za smjerću, za wupřehnjenjom sprócneje wutroby, tu běše. Prawje bórze njech so zakónči přebywanje w „cuzobje“ a horju.

Paul Gerhardt je to, wo čimž spěwa, sam dožiwił. Tak dyrbeše svojeho lutherskeho přeswědčenja dla wopušćić Berlin a w Lubinje jako niši farar započinać. Nowu domiznu w delnołužiskim měsće njenamaka, wón wosta čuzy. Tola njepoda so mučnej rezignaciji. Jako wěriwy křesćan wědžeše, zo steji Bóh nade wšitkim. Nic zemja, ale wěčnosć je woprawdžita domizna čłowjeka. Za Bohom měješe žadosć, kotryž by skónčnje wupřahnył sprócnu wutrobu. Z přepodaćom njebjeskeje króny je nowa, wěčna domizna doskónčnje namakana. W njebjesach mamy swoje domjace prawo a njejsmy hižo hosćo kaž tu na zemi.

Naš čas zhladuje na swět bóle optimistisce. Telko horja a bėdy kaž přjedawše generacije njeznajemy. Gerhardtowy kěrluš so rědšo spěwa. Wón pak wobchowa swoju wěrnosć. Prošmy tež my Boha wo zbóžny swjatok, wo zbóžny kónc, wo přewinjenje wšeho wotcuzbnjenja. Njech nam Bóh mocy da, zo bychmy jako hosćo tu na zemi derje wobstali swoje žiwjenje.

Jan Malink

Pohrjebnišćo w Njeswaćidle před něšto lėtdžesatkami. Tehdy postajowachu drjewjane křiže ze serbskim abo němskim napisom napohlad. Foto: archiw PB

Modlitwy

Lube džěci!

Hdyž w bibliji čitamy abo hdyž bibliske stawizny słyšimy, potom rěči Bóh z nami. Hdyž pak my so modlimy, potom rěčimy my z Bohom. Bóh nas słyši, wšojedne, hač šeptamy abo wótře wołamy, samo hdyž jenož w myslach modlitwu rěčimy, Bóh nas přeco słyši.

W scěnju swj. Mateja (6,9–13) prašachu so wučomnicy Jezusa, kak dyrbyja so modlić. A wón wotmołwi: Tak maće so modlić:

Wótče naš, kiž sy w njebjesach.

Swjećene budź twoje mjeno.

Přińdź k nam twoje kralestwo.

Twoja wola so stań kaž na njebju tak tež na zemi.

Naš wšědny chléb daj nam džensa.

A wodaj nam naše winy,

kaž my wodawamy našim winikam.

A njewjedź nas do spytowanja,

ale wumóż nas wot zlého.

Přetož twoje je kralestwo a móc a česć

hač do wěčnosti.

Hamjeń

Tutu modlitwu so wšitcy křesćenjo na swěće modla, tuta modlitwa křesćanow wjaza.

Směmy pak so tež cyle wosobinsce na Boha wobroćić, na přikład, hdyž chcemy so jemu džakować a jeho chwalić, hdyž dwělujemy abo rozhněwani smy, hdyž smy w nuze abo straše. Modlitwy nas změruja a wołóžeja.

Někotre modlitwy za was su tu napisane. Snano pak tež sami hižo modlitwy formulujeće a z Bohom rěčíte – čím lěpje.

Waša *Gabriela Gruhlowa*

Nowemberska modlitwa

Ty, luby Božo, sy moja swěca, hdyž je ćma.

Njeboju so, wšako sy při mni.

Nowember je ćmowy měsac.

Hdyž rano do šule du, je ćma,

a hdyž popołdnu domoj přińdu, je ćma.

Ty, luby Božo, sy moja swěca, hdyž je ćma.

Njeboju so, wšako sy při mni.

Hdyž dyrbyja přez zymnu kurjau, mrěju zymu.

Potom přeju sej swětło a ćoplotu.

Ty, luby Božo, sy moja swěca, hdyž je ćma.

Njeboju so, wšako sy při mni.

Hdyž so wonka wichori a deščuje, mam druhdy strach.

Potom modlu so:

Ty, luby Božo, sy moja swěca, hdyž je ćma.

Njeboju so, wšako sy při mni.

Hamjeń

Swěca

Džakuju so tebi za swěcu,

přetož bjez swěcy njemóžemy žiwi być.

Džakuju so tebi za Jezusa, twojeho syna, kotryž je za mnje kaž swěca.

Daj mi móc, tež za druhich swěca być a jim lubosć a wjeselo darić.

Hamjeń

Dowěra

Luby Božo!

Hdyž sym samotna – čuju so wěsta pola tebe.

Hdyž sym zrudna – čuju so wěsta pola tebe.

Hdyž mam strach – čuju so wěsta pola tebe.

Hdyž njewěm, kak dale dže – čuju so wěsta pola tebe.

Hdyž dwěluju – čuju so wěsta pola tebe.

Luby Božo!

Džakuju so tebi, zo mje njeseš.

Hamjeń

Měr

Mojej ruce móža druhich zranić.

Mojej ruce móža druhim bolosće načinić.

Mojej ruce móža wěcy skóncować.

Mojej ruce móža druhich wotpokazać.

Mojej ruce móža pak tež z druhimi měr wobzamknyć.

Hamjeń

Dobre ranje

Dobre ranje, luby Božo.

Daj nam džensa naš chléb.

Daj we wjeselu a w zrudobje

hač do našich wutrobow

twoje slónco swěćić.

Hamjeń

Dobru nóc

Luby Božo!

Škitaj mje a moju swójbu a tež přecelow před ćmu.

W nocy čuju so druhdy samotny.

Ale hdyž sy ty, Božo, tu, sym wjesoly.

Hdyž sym někoho zranił, wodaj mi.

A hdyž je mje něchtó zranił, chcu jemu wodać.

Hamjeń

Wuhódanje ze zašleho čisła

Štóž je w zašłym čisle wobrazowe hódančko prawje wuhódał, je móht wučitać sadu: Hlej, džěci su Boži dar.

Na Ochranowske hesło nowembra 2007

„Štóž wě dobre činić a nječini, tón ma hrěch.“

(Jak 4,17)

wědome swědomje

swědomje hrjeba
samo wšědnje čuje tyšenki
njesmilnje njemóže zabyć ranjace trapjenki

swědomje šeri
samo wodnjno slepi rozsudy
njejasnje njemóže zabyć tłóčace wosudy

swědomje pomha
samo wšědnje čini dobroty
njesebičnje njemóže zhubić dowěru swětłoty

swědomje wodži
samo počmje woli pućniki
njewědomje njemóže zhubić wot Boha měžniki

Měrana Cušcyna

Koncert w Lubinje

Sobotu, 10. nowembra, w 19.00 hodź.

wuhotuje skupina SERVI składnostnje zakónčenja jubilejneho lěta k 400. narodnam fararja a kěrlušerja Paula Gerhardta wulki multimedialny koncert w Lubinskej cyrkwi. Nawoda skupiny SERVI, serbski hudźbnik a nakładnik Jan Bělk, je za tutón wurjadny koncert zestajil program, w kotrymž předstajaja so nimo elektroniskeje a jazzoweje hudźby tež historiske sceniske teksty. Na wulke płoniny projektowane foto a filmowe impresije a njewšědna instalacija swěcy lubja wopytowarjam njezapomnity wječor. W koncerće budže tež tójšto serbskeho słyšeć.

Testament Paula Gerhardta

W lěće 1676 zemře w Lubinje w starobje 69 lět wuznamny němski kěrlušer a farar Paul Gerhardt, kotrehož 400. narodniny lětsa wopominamy. Mandželska a štyri džěci běchu do njeho zemřeli. Wón zawostaji jeničkeho syna, za kotrehož napisa hnujacy testament.

Po tym, zo sym nětko 70. lěto swojeje staroby docpět, tež při tym wjesołu nadžiju mam, zo mje mój luby dobry Bóh bórže z tuteho swěta wumóži a mje dowjěže k lěpšemu žiwjenju, hač sym je dotal na zemi měł: tak so jemu jako přenje džakuju za wšitku jeho dobrotu a swěru, kotruž je mi wopokazał wot mačerneho žiwota hač do nětčijeje hodžiny na čele a duši a na wšěm, štož je mi dał.

Při tym prošu z cyteje wutroby, zo chcył mi Bóh, hdyž moja hodžinka přińdže, wjesole woteńdženje spožćić, moju dušu do swojeju wótcowskeju rukow wzać, a čětu wobradzić spokojny měř w zemi hač k lubemu sudnemu dnjej, hdyž budu ze wšěmi swojimi, kiž su přede mnu byli a tež přichodnje po mni zwostać chcyli, zaso wotućić a swojeho lubeho Knjeza Jezu Chrysta, do kotrehož sym dotal wěrił a jeho tola nihdy widžał njejsym, wot wobliča k wobliču wuhladać.

Swojemu jeničkemu zawostajenemu synej přewostajam mało na zemskich kubłach, při tym pak čestne mjeno, kotrehož njebudže so trjebać wosebje hańbować.

Mój syn wě, zo sym jeho wot zažnjeje młodosće sem Knjezej, swojemu Bohu, jako swójstwo dał, zo by služownik a předar jeho swjateho słowa był. Při tym njech

wón wostanje a so na tym njepestorkuje, zo změje při tym jenož mało dobrych dnjow; přetož tu wšak wě luby Bóh radu a móže wonkowne česnosće nadosć naručať z nutrneje wutrobnej radoscu a z wjeselom ducha.

Swjatu teologiju studuj na čistych šulach a njesfalšowanych uniwersitach, a pas so wosebje změšerjow nabožiny, přetož woni pytaju to časne a njejsu ani Bohu ani čłowjekam swěrní.

W swojim wšednym žiwjenju njechodź za złym towarstwom, ale po woli a poručnosći swojeho Boha. Wosebje

1. nječin nič zleho, w nadžiji, zo to tajne wostanje, přetož nič so tak drobnje njena-předže, zo njeby na swěto přišlo.

2. Zwonka swojeho zastojnstwa a powołanja so njerozhněwaj. Pytnješ-li pak, zo je če hněw rozhoril, tak kruće mjelc a njerěč ani słowčka, prjedy hač njejsy so chutnje 10 kaznjow a wěrywuznaće při sebi domodlił.

3. Čělnych hrěšnych žadosćow so hańbuj, a hdyž něhdy do tych lět přińdžeš, zo móžeš so ženić, tak wožen so, myslo na Boha, po dobrej radže pobožnych, swěrných a rozumnych ludži.

4. Wopokazuj ludžom dobroty, tež hdyž nimaju, z čimž bychu tebi wotrurali, přetož

Paul Gerhardt – mólbja w Lubinje

štož ludžo wotrunać njemóža, to je Stworitel njebiesow a zemje dawno zaplaćil, hdyž je če stworil, hdyž je čí swojeho lubeho Syna daril a hdyž je če w swjatej křćeńcy přiwwať jako swoje džěco a herbu.

5. Před skuposću čěkaj jako před helu. Daj sej dosć być na tym, štož sy sej dobył z čěscu a dobrym swědomjom, tež hdyž to njeje přewjele. Jeli pak čí luby Bóh trochu wjace wobradži, tak proš jeho, zo by če wobarnował před njedobrym znjewužiwanjom časnych kubłow.

Skónčnje, modli so pilnje, studuj něšto čestneho, budž měrnje žiwy, služ sprawnje a wostań wobstajny w swojej wěrije a we wuznaću, tak ty jónu tež wumrěješ a z tuteho swěta woteńdžeš rady, wjesele a zbóžnje. Hamjeń.

Ta njenaprošna poslednja hodžinka

Dołho je so čí to w podwědomju pominyło, štož přisłowa twjerdža: „Kóždy smjertny zwón nam sobu wo našej smjerći spěwa.“ Komuž je so šlachćito starobu docpět, bliži so wonej njenaprošnej hodžince, hdyž rěka so ze swětom rozžohnować. Křěsćan tola wěri: „Komuž smjerć je dobyće, rad so na nju hotuje.“ Abo: „Čas minje so, smjerć k tebi dže, a mudry so k njej hotuje.“

Naši prjedownicy běchu realisća: „Ničo nimaš tak wěste kaž smjerć.“ Štož pak sej křěsćan wot Boha wuprosy, bě: „Zbóžna smjerć je woprawdžite zbože.“ Přihotuju so na dostojne wumrěće založichu sej Radworscy katolikojo samo wosebite cyrkwinske bratstwo „Jězusoweje smjertneje stysknoće“. Tola njech bě to štóžkuli wěriwy, wón džiwaše wědomje na dodžerženje tradicije. Ta kazaše: Hladaj, zo džeš ze swěta nic jenož z Bohom wujednany, ale tež z ludžimi! W prjedawšej wjesnej a wosadneje zhromadnosći, hdžež kóždy nimale kóždeho znaješe, su wosebje w susodstweje tež njezabyte a njewodate tukanja, přisłódženja abo druhe lózystwa byli. Nětko bě nanajwjetši čas, so zaso wujednać. To

pomhaše na smjerć slabemu kaž susodam, haj swójbnym, hdyž běchu dawanja wuměnk a abo njeznjesliwosće dla zwady nastali.

Starši čłowjek, widžo swój kónc, so takle nutřkownje wuswobodži wot hubjeneho swědomja, nabywa psychisce dušinu runowahu. Začuwa solidaritu a lubosć ludži wokoło so. Tući jemu bliscy ludžo mějachu tež přinarodženy takt, z mrějajacym prawje wobchadžeć, jemu traš poslednje dobre słowo popfeć. Zo budu so za njeboćičkeho modlić, jeho přewodžeć k rowu a žarowacej swójbje po potrebjbe pod pažu přimnyć, to bě tež mrějajacemu znate.

My džensniši ludžo smy porno prjedownikam bohatši, lěpje, samo dlěje žiwi. Tola jich kulturu smjerće zwjetša hižo njeznajemy. Wotsuwamy chorych, bědných a starých do chorownjow, hladarnjow a starownjow. Tele zarjadnišća čerpja pod nje-dokubłanym a ličbnje přemato personalom. Byrnjež tež tu mrějajacemu wotpowědnu starosć wěnowali, da je wona tola minimalna. Džěnsa wuměramy skerje wosamoćeni. Njedyrbjeli při trěbnej reformje tuteje sparty socialneho žiwjenja spytać

Marc Chagall, Clonske wokno w Zürichu: Jandžel, připowědžo započatk wěčnosće

Foće: archiw PB

mrějajacych skerje z tejele njedobreje izolacije wuswobodźić?

S. Musiat

„Dže wo to, zo so na Měrcína Nowaka-Njehorńskeho njezabudže“

Rozmołwa z molowacym 59lětnym inženjerom Johannesom Albinusom z Budyšina

Knjez Albinus, na muri při wrotach do Wašeje ležownosće na wuchodnej kromje Budyšina pola Nadžanec namakamy třidžělny wobraz, zestajeny ze wšelakich znatych motiwow Měrcína Nowaka-Njehorńskeho. Rozložće nam jón prošu.

Wobraz ma tři džěle a každy ma swój wosebity charakter. Na lěwej stronje widźimy spokojny, njeskaženy swět: Horjeka mamy Slepjanskich hudźbnikow, deleka dušneho serbskeho kuztarja Krabata a k temu wšelake zwěrjata, mjez nimi čorneho kocora Měrcína Nowaka-Njehorńskeho, kiž tehorunja Krabat rěkaše. Cyły wobraz wuprudža žiwjensku móc, radosć, wjesele – pohladajće jenož do wjesolych wobličow Slepjanskich hudźbnikow abo na radostne zejhrawanje psow. To je swět zboža, spokojnosće a radosće. Temu napřečo steji wobraz naprawo.

Na tutym wobrazu wuhladamy zmija, ale hinašeho, hač jón wot Njehorńskeho znajemy.

Haj, tutón zmij je moja twórba, ale nawjazuje wězo na Njehorńskeho. Wobraz předstaja zahubjacy, ničacy swět teho zleho. Na koži zmija namakamy wšelake wobrazy, kaž pancer, bomby, awtodrohi, wysokodomy, milinarne, ličby a procenty – su to symbole za wšo to, štož naš swět wohrožuje: konsumowe myslenje, profit, namóc, brónjenje, globalizacija, swětowoimperialny system. Zmij pluwa woheń a wokoło njeho wuhladamy złamane brězy a pohrjebnišćo z křižemi. Zlý zmij zniči přírodu a čłowjekow.

Tak bjeznadžijny widziće naš džzensniši swět?

Znate motiwy Měrcína Nowaka-Njehorńskeho, namolowane na murju při wrotach do ležownosće Johannes Albinusa na wuchodnej kromje Budyšina pola Nadžanec

Wjele pozitiwneho na swěće bohužel spóznać njemóžu. Ale wobhladajmy sej hišće srjedźny wobraz. Tam namakamy hišće sceny ze zbožowneho swěta: tykowany dom w rjanej krajinje, hajnika Neda z Droždžija a kuboćika Kifka. A rjekaj staj nastupiłoj, tutón zbožowny swět zakitować přećiwo złemu zmijej: swjaty Jurij z mječom a ruski rjek Ilja Muromec z kłokom a prokom. Wonaj stejitaj za ludźi, kiž tež džensa to zle na swěće spóznaja a přećiwo temu wojuja.

Čehodla sće sej za swoju twórbu runje Njehorńskeho motiwy wupytał?

Sym na muri hišće dalše motiwy zwobraznił, kaž čišno z płodow abo kwětkowej pletwje. Tute wobrazy nimaja žadyn charakter, chcu je zaso wotstronić. Ale Njehorńskeho wobrazy su něšto cyle wosebiteho: Wone maja stil, wuprajenje a wobsah a stušeja do našeje Hornjeje Łužicy. Nimo teho pochadžam z Njehornja a sym w susodstwje Měrcína Nowaka wotrostł.

Maće wosebite dopomnjenki na njeho?

Móžu so derje na njeho a jeho swójbu dopomnić. Wón je druhdy za nas fotografował, hdyž mějachmy někajki swójbný swjedžen. Za nas džěci bě wón respektna parsona. Jeho wobrazy zeznach hižo jako šuler. Wón je tehdy husćišo we Worcynskim hrodže wustaješe a za šulske rjadownje bě wopyt tutych wustajeńcow obligatoriski. Hižo tehdy so mi wosebje jeho zmij zaščěpi. Jako džěci wotrosćechmy hišće z přiwěru wo zmijach a bojachmy so ludźi w Njehornju, kiž zmija mějachu. Naš susod na přikład, stary Šolta, bě tajki znaty kuztar.

Tak je Was Měrcín Nowak wosebje wowliwował?

Inženjer Johannes Albinus z Budyšina před swojej mólbou Fota: T. Malinkowa

Cyła swójba bě něšto wosebite. Nan Emil Neumann bě sej na Neumannec hórce, po nim pomjenowanej, lětni domček natwaril z wumětsce džětanymi meblemi a rjanej terasěrowanej zahrodu. Wšědnje by sej ze swojim dwukolesatym wozyčkom tam dojeł a tam cyły džen džětał. Škoda, zo je so to po jeho smjerći w 1960tych/1970tych zhubiło, hewak by Neumannec hórka džensa zajimawe putnikowanišćo byla. Tež Neumannec sotře Hulda a Martha běštej jako wušiwarce hotowej wuměłci. Moja sotra je sej to wot njeju wothladała a pozdžišo wjele sama wušiwala. Běštej to tajkej jara lubej, dušnej žonje.

Sće Wy Serb?

W Njehornju bě prjedy wšo serbske. Lowka, Wujanc, Zoba, Šolta a kaž woni wšitcy rěkachu – wšitcy běchu Serbja a mjez sobu serbsce rěčachu. Mój nan bě Serb z Njehornja a tež mać bě serbska. Serbsce rěčalo pak so doma njeje, to je so wšo zhubiło w našej a w druhich swójbach. W šuli chodžach džewjeć lět na serbsčinu, ale wostało wot teho wjele njeje. Swojeho pochada pak so njeharbuju.

Hdy je Waš wobraz nastał a sće jón cyle sam molował?

Wot ideje hač k wuwjedženju sym wobraz sam molował. Bě to pózdnu nazymu 2004. Molowany je z normalnej wolijowej barbu. Wosebita konserwaciska technika barbu před wjedrom škita.

Kak sće zdokonał Njehorńskeho wobrazy tak awtentisce přenjesć?

To njeje žane wumělstwo, to družty tež móža. Mam za to swoju wosebitu techniku, ⇨

⇒ kiž sym sej sam wuwił. Njejsu wšak to přenje wobrazy, kiž sym kopěrował. W běhu lět sym na te wašnje hižo wjele wobrazow molował.

Kajke na přikład?

W pódlańskim domčku, kiž sej jako ateljej natwarich, kiž pak je džensa bóle kólnja, wuhotowach cyły wjerch z wobrazami, kiž su na škleńcu molowane. Za to sym najwšelakoriše motiwy wužiwał: bibliske stawizny, Njehorńskeho wobrazy wo Krabaće, dekoratiwne molerstwo Wórše a Steffena Langec, swětostawne wobrazy kaž wurězky ze Sixtinskeje madony wot Rafaela abo portretaj Smyrnoweje a Tolstoja wot Bülowa. Nimo teho sym sej za bydlenku stwu cyłu kopicu wulkich woliowych mólbow namolował. Su to wšo kopije wobrazow, kiž so mi lubja.

Sće tež swójske wobrazy molował?

Swójski stil molowanja nimam a njejsym tež spytał tajki wuwiać. Sym awtodidakt a jako tajki dobry technikar a kopista, nic wjace. Moluju sebi k wjeselu a hdys a hdys tež ludžom na skazanku. Najradšo moluju po hotowych mólbach abo po fotografijach. Mam hižo dosć dalšich planow za přichodne předewzaća.

Byšće nam je přeradził?

Wulki projekt je, zo chcu swoju ródnu wjes Njehorń zwobraznić. Za to sym hižo cyłu scěnu w swojej zymskej zahrodze připrawił. Po džensnišich a historiskich fotach chcu kompoziciju stworić, kiž pokaza přirodu, statoki, ludźi a ratarske žiwjenje w Njehorńju. Plahuju sej hižo stwinu lipu, kiž ma potom jako wulka rostlina před tutym wobrazom stać. Wšako słuša lipa do Njehorńja a lipowe topješko k Njehorńskemu.

Hdy k temu wšemu nimo powoňanja čas namakaće?

Bohužel nimam dosć chwile za wšo, štož bych rady chcył. Sym samostatny, a džělam jako swobodny inženjer. To sej wjele časa žada. Tež dom, zahrodka a ležownosć chcedža wobstarane być. Bydlu sam, sym džěleny, tuž dyrbbju tež wšo sam zdokonjeć. Sym přeco aktiwny, njehladam telewiziju a spju jenož pjeć hodžin wob džěni, ale čas mi njedosaha. Prjedy sym sej na přikład tež meble, traktory a wšelake mašiny sam twarił abo sej dom z marmorom wuktał.

Zbožowny swět: Slepjanscy hercy, Krabat a zejhravace zwěrjata

K temu džensa wjac chwile nimam.

Maće dalše projekty z wobrazami Měrcína Nowaka-Njehorńskeho předwidžane?

Jeho „Běrc a robočan“ z lěta 1950 mje wabi, njewěm pak hišće dokadnje, hdže a kak jón předstaju. Bych rady chcył, zo so Njehorńskeho wobrazy do zjawnosće njesu. Wone so hewak zabudu. Štó je džensa hišće znaje? Tehodla sym je wonka při swojich wrotach namolował. Ale tu docpěja jenož mało ludźi. Rady bych chcył, zo so tajke wobrazy na zjawnych městnach w Budyskim starym měsće namakaja. Měrcín Nowak-Njehorński so wuběrnje do Budyšina hodži, wón je typiski za našu kónčinu. Móžu sej jeho wobrazy předstajić něhdže wonka abo nutřka na twarjenjach abo při starych wrotach, zachodach a přechodach. Kajke wobohaćenje by to bylo za město, za Budyšanow a turistow!

Tajke projekty byšće rady wuwjedli?

Bych sej to móht derje předstajić. Nadawkidawar móht město być abo tež priwatnik. Zhromadnje z nadawkidawarjom móht so potom konkretny projekt wuwić a zwoprawdzić. Bych so tež wjeselił, hdy by so něchtó druhi za tajke molowanje nama-kał. Dyrbbjał to talentowany a wěcywustojny čłowjek być, kiž ma lubosć k wěcy. Z tajkim bych tež rady hromadze džělał. Dže wo to, zo so na Měrcína Nowaka-Njehorńskeho njezabudže, ale zo so jeho wobrazy do zjawnosće njesu.

Přejemy Wam dobre poradjenje při wšěch předewzaćach a džakujemy so za rozmołwu.

Prašala so **T.M.**

Trojake protyki

By-li so mje něchtó prašał, čehodla da sej hnydom trojake knižne protyki připósćać dam, na to bych wotmołwił: Hornjoserbsku přeco hižo rady čitam. Samo přenju, tu w Českej zhotowjenu powójnsku, hišće wobsedžu. Tu bě nam Pawoł Ela, horliwy Rakečanski Serb a Domowinski sobudžełtačer, do Noweje Wsy přiwjezt. Wona swědči wo času, wo nowym, do kotrehož smy něhdy z młodej mocu stupali krok po kroku ... Jako před wěstym časom stareho lubeho serbskeho bratra-wučerja zetkach a so z nim do rěčow dach wo tamnym mjeztym zańdženym nowym časom, to mi wón džeše: Wěš ty, hdy bychmy so tehdom spječowali a hubu njestuleli, to by z nami Serbami dawno hižo kónc było!

Zo je nětk tež najnowša Serbska protyka tak rjenje wuhotowana, za to nimamy wšak so jeno najnowšemu časej džakować, ale wězo tež zańdženemu, kiž je – nic jeno z luteje dobroćiwosće a přichilnosće – wuwice serbskeho pismowstwa spěchował. Lěto 2008 bude tuž za tych, kiž běchu před pjećdesat lětami załoženje jeničkeho serbskeho nakładnistwa dožiwić směli, jubilejne lěto. A je džě hišće šwita časowych swědkow žiwa.

Druha knižna protyka, kotruž tež w nowym lěće parować nocht, je hornjołužiska, němska, kotraž pak swój serbski pozadk njezakrywa. To je tola zawěrnje chětry spagat, čitarjow w ryzy němskej kónčinje, kaž na přikład w Hornim kraju, a tych w dwurěčneji domiznje jenak spokojeć. Stübnerec Hausbuch pomha wušknje, wottwarić barjery.

A k třecemu něšto słowčkow k (delnjo) Serbskej pratyji, do kotrejež sym so hagle – ja stary kopa! – kónc zašeho lětstotka zhladał. A tale lubosć je so lěto wob lěto stopnjowała. Při tym su, to dyrbbju bohužel přiznać, moje styki do Delnjeje Łužicy jara ředke. W swojim „serbskim žiwjenju“ njejsym džě dale hač do Choćebuza a hač do Borkowow přišoł, a njejsym so tež ženje z čótmom po Błótach čumpač dał. Delnjoserbsce rěčeć tež nawuknył njejsym, tola čitać dokonjam. Tak sym nowu pratyju hnydom jako přenju wučitał. Škoda, za mnje by wona hišće toľša być móhtla! **Hinc Šořta**

Zakłtowarjo zbožowneho swěta: Kiřka, Ilja Muromec a swjaty Jan

Otilija Radewahnowa z Mnišonca †

Mało ludźi zhromadzi so wutoru, 16. oktobra, na pohrjebnišću w Mnišoncu k přewoźženju knjeni Otilije Radewahnowej. Budestečanskeho fararja zastupowaše farar Heino Gross z Kumwałda. W swojim předowanju zložowaše so na 23. psalm: „Tón Kněz je mój pastyr, na ničim ja nuzu njezměju.“ Tež předsyda Domowinskeje skupiny Hornja Hórka Helmut Gros so při rowje słowa jimaše a wuzběhny lubosć zemrěteje k serbskemu spěwej, jeje swěru k serbskim Božim službam a k Domowinskej skupinje, do kotrejež bě před 75 lětami zastupila. Jako přiwuzny žaruja wo nju jeje bratrowča kaž tež bratrowča a sotrowča jeje njeboh mandželskeho.

Otilija Radewahnowa narodzi so 1. julija 1909 jako přenje dźěčo serbskeju man-

dželskeju, fabrikskeho dźělačerja Arnošta Budarja a Marje Awgusty rodź. Mrózec, w Mnišoncu. Jeje młodši bratr Herman (1915–1986) běše blidar, sta so pak po wójnje z nowowučerjom a wučese w Hornjej Hórce a Budestecach serbsčinu a dalše předmjety. Tež wón běše swěrný křesćan a aktiwny Domowinjan. Tilka je so w staršiskim domje a tež zwonka tuteho serbskeho ducha nasrěbała, přetož za čas jeje dźěcatstwa rěčachu dźěci pola nas na wsymjez sobu hišće serbsce. Tehdy wšak bě w našich wjeskach hišće 80 % Serbow, dženša je jich jenož hišće 2 %. Wosom lět chodžeše holca do šule w Hornjej Hórce, hdžež měješe tež serbskich wučerjow, kaž znateho hudźbnika a dirigenta Arnošta Frajšlaga. Jutry 1924 bu w Budestecach wot fara-

rja Morica Domaški serbsce konfirměrowana. Wot 1924 do 1927 wukubła so w powołanskej šuli w Budestecach a w piwarni w Mnišoncu na kucharku a pinčnicu. Wot 1928 do 1931 dźěłaše w hosćencu na Mnišoncu, potom w tekstilnej fabrice w Korzymju. Po smjerći staršeju wobhospodarješe ródnu žiwnosć. 1940 wuda so na Arnošta Lehmana z Debsec. Wón zemrě 1947 w ruskej jatbje. Druhi króć wuda so 1951 na Ericha Radewahna, katryž jej 1985 zemrě. Hač do staroby 70 lět bydleše w staršiskim domje, potom přesydlu so kónc dale na podruž k Fuhrmannecom. Po tym zo běše ju před dźesać lětami boža ručka zajala, dyrbyeše so do starownje w Małym Wjelkowje podać. Tam dnja 6. oktobra w 99. léce žiwjenja zemrě.

Otilija Radewahnowa bě swěrna Serbowka a křesćanka. Do wójny spěwaše sobu w serbskim měšanym chórze pod Arnoštom Frajšlagom a po wójnje pod Rudolfom Jenčom. Rady chodžeše na serbske zhromadźizny, koncerty a dźiwadłowe předstajenja a jězdžeše z mandželskim sobu na lětné wulěty Domowinskeje skupiny. Serbski rozhtós, serbska nowina, Pomhaj Bóh a serbska protyka běchu jeje přewodnicy. W Budestecach chodžeše na serbske kemše, pozdžišo bjerjechu ju Taranky sobu do Budyskeje Michałskeje cyrkwy. Hač do wysokeje staroby wobdžěli so tež na serbskich cyrkwinskih a kubłanskich dnjach. Na jeje narodninach ju kóždy léto wopytachmy a sej rady z nej serbske a němske spěwy zaspěwachmy, tež hišće na jeje lětušim 98. narodnym dnju.

Jako čłowjek, jako Serbowka a křesćanka bě Otilija Radewahnowa wot wšěch česćena a lubowana. Kłonimy so před jeje dźělapořnym žiwjenjom, jeje wjesołosću a křesćanskej lubosću. Njeh je jej serbska zemja lochka. **Helmut Gros**

Swěrnej Serbowce Frieda Wajkertowa a Otilija Radewahnowa (wotlěwa) w léce 1995 na dworje Wajkertec statoka w Mnišoncu

Foto: H. Gros

Serbski pomnik wobnowjeny

We wobłuku wobnowjenja Michałskeje cyrkwy w Budyšinje bu serbski pomnik z léta 1983 nětko na druhe městno přestajeny. Dotal steješe za železnym plotom na trochu powyšěnym městnje na sewerowuchodnym boku cyrkwy. Znowa postajeny bu na wuchodnej stronje cyrkwy, hdžež je ze wšěch stron lěpje widjeć. Dokelž je so zemja wokoło cyrkwy wotnosyła a so z tym cyłkowny niwow znižil, dósta pomnik přidatny delni podstawk ze zornowca. Wokolina wokoło njeho bu z černikowymi kerčkami zwosadźana. Dokelž ma pomnik rzy serbski napis, ma so w blišim času na cyrkwinskej muri zboka njeho hišće tafła z němskim wjasnjowanskim tekstom přičinić. Wo tajke wjasnjenje běchu w zaštych lětach mnozy Michałscy wosadni, Budyšenjo a turisća prosyli. Džěta w zwisku z přeměštnjenjom pomnika je Serbske ewangelske towarstwo z 800 eurami podpěrało.

Pomnik je wěnowany swěrnym prócowarjam wo Bože słowo w maćernej rěči a bu w léce 500. narodnin Martina Luthera wot ewangelskich Serbow postajeny. Inicijator postajenja bě tehdy dr. Pětr Malink z Budyšina. Poswjećeny bu dnja 26. junija 1983 we wobłuku 37. serbskeho cyrkwinskeho dnja. Wobsedźer pomnika je Michałska wosada. **T.M.**

Wobnowjeny pomnik při Michałskej cyrkwi w Budyšinje

Foto: J. Malink

Jurij Pěčka wuznamjenjeny

Na swjedženskim zarjadowanju dnja 5. oktobra w Radworskim hosćencu „Meja“ spožči Domowina zaslužbnym wosobinam lětuše Myto Domowiny a Čestne znamješko Domowiny. K wuznamjenjenym słuša tež serbski runar Jurij Pěčka z Konjec pola Kubšic. We wobkrućenju za jeho wuznamjenjenje rěka:

„Jako člon předsydstwa skupiny Bošecy je wón hač do wysokeje staroby spušćomny a swědomity Serb a zasadźuje so za narodne džěto w hižo sylnje přeněmčonych kónčinach Kubšiskeje gmejny. Poskića njesebičnje staršim člonkam móžnosć sobujězdženja na dźiwadłowe předstajenja, na nazymske koncerty do Bukec a do Worcyna, runje tak kaž na kemše a zarjadowanja Serbskeho ewangelskeho towarstwa.“

Gratulujemy, knježe Pěčka!

T.M.

Nowy superintendent w Niskej

Ze swjedženskiemi kemšemi w Chrystusowej cyrkwi w Niskej zapokaza regionalny biskop Pietz njedzeli, 28. oktobra, fararja dr. Thomasa Koppehla jako noweho superintendenta cyrkwinskeho wokrjesa delnjosleskeje Hornjeje Łužicy. Tutón wokrjes je nastal přez zjednocenje dotalnych cyrkwinskih wokrjesow Zhorjelc, Niska a Běta Woda. W swojim předowanju naspomni dr. Koppehl nimo českich a šleskich wliwow tež serbske korjenje teritorija. Při-

zamkny so postrowna hodžina w diakoni-sowej chorowni Emmaus, hdžež wupřa nowemu superintendentej tež Serbski superintendent Jan Malink Bože žohnowanje do noweho zastojnstwa, pokazajo na serbskosć wosebje w Slepjanskej wosadze. Dr. Koppehl skutkowaše hač do nětka při wukubłanju młodych teologow w předarskim seminarje we Wittenbergu. Jeho zastojnske sydło budže Niska.

T.M.

Serbska ludowa hudźba

Pod tutym titlom je Měrko Šořta wudał cejdejku z originalnej serbskej ludowej hudźbu. W lětach wot 1954 do 1962 su so we Łužicy nahrawali spěwy a instrumentalna hudźba. Zestajer je wupytał titele, kotrež je Serbski rozhlód digitalnje wobdźěłał.

Dale je M. Šořta napisał dokładny zawod do tematiki, kotryž dyrbiš serbsce a němsce čitać, dokelž wobě wersiji njejsť jenakej. Němski tekst je tež do jendželšćiny přeložený.

Cejdejka je nimoměry zajimawa, wšako skići wona dohlad do wašnja serbskeho ludoweho spěwanja a hudženja hač do

prěnjeje połojcy 20. lětstotka. Cyłkownje skići so nam 38 spěwow, instrumentalnych kruchow, kěrlušow, rejoy a kwasnych spěwow. Z Delnjeje Łužicy su štyri titele, jedyn z Wojerowskeje kónčiny, tři z Kulowskeje wosady a 30 ze Slepjanskeje wosady. Z tuteho přehlada tež wuchadźa, hdže je so serbska ludowa hudźba najdlěje zdzer-

žala. Hdyž předstajich CD na wosadnym popołdnu w Slepom, džěše cyle spěšnje, zo přitomni wótře sobu spěwachu. To běše jich hudźba, spěwy z jich džěcatstwa, zwuk domizny! Knjez Redo so dopominaše, kak běše jako džěčo nahrawanja sobu dožiwił.

Štyri nabožne kruchi namakaja so na cejdejce, wšitke z jutrownej tematiku. Tři z nich namakamy w našich starých spěwarskich (čísła 102, 107, 669), hdyž tež so spěwaja z njeznatym hłosom a w Slepjanskej narěči. Stara ludowa legenda je spěw „Marja žěšo Boga pytať“. Bohužel njeje so nabožnej tematice w socialistiskim času dosć kedźbnosće wěnowało. Pobrachuja tež slědženja na polu serbskeje hymnologije (cyrkwinskeho spěwa), tak zo je Šořtowy komentar k nabožnym spěwam dosć krótki.

Z džakom směmy tutu derje přihotowanu cejdejku do svojich domow witać.

Jan Malink

Impresije ze Serbow

Dr. Zbigniew Gajewski, 81lětny pólski přećel Serbow a džěcacy lěkar na wuměnk-ku w Sochaczewje pola Wařšawy, wuda njedawno w swojej domiznje serbskeje tematice wěnowanu knižku. Eksemplar je w tutych dnjach z wutrobnyimi postrowami awtora došoť na Serbsku superintendenturu. „Znasz-li ten Kraj i Lud?“ rěka brošura, na kotrejež titulnej stronje wuhladamy barby serbskeje chorhoje a w Blótach čolnikowace Delnjoserbowki. W trinaće basnjach a wobšěrných

přispomnjenjach podawa dr. Gajewski swoje impresije ze Serbow. Wjetšinu začiscow je sej nazběrať w svojich młodych lětach na wopytach w Serbach. Najstarši přinošk napisa jako wosomnaćelětny 1944, najmłódši jako sydomdzesatnik

1996. Tekstam je přidat tajšto ilustracijow, kaž rysowanki Měrćina Nowaka-Njechorńskeho, portrety serbskich wosobinow a před lětdžesatkami na lužiskich wopytach nastate foto, kiž maja džensa zdžěla hižo dokumentarisku hódnotu. Z knižki dycha wutrobna zwjazanosć awtora z lužiskimi Serbami.

Dr. Gajewski je založer a dohlolětny předsyda pólsko-serbskeho towarstwa. Na 30 razow je Łužicu wopytał. Wjele je w běhu lětdžesatkow wo Serbach přednošował a pisať do pólskich nowin a časopisow. Lěto wob lěto posrědkuje serbskemu cyrkwinskemu dnjej swoje postrowy a dobre přeća. Za jeho přez lětdžesatki w słowje a skutku wopokazanu swěru słuša pólskemu přećeljej džak ze Serbow.

T.M.

Džen wotewrjenych duri

Přeni raz bě lětsa na soboće, dnja 6. oktobra, Domowina w Budyskim Serbskim domje Džen wotewrjenych duri zarjado-wała. Tež stwa Serbskeho ewangelskeho towarstwa bě na tutym dnju zjawnosć přistupna. W njej móžachu so wopytarjo wo džěławosć towarstwa informować a so z předsydu towarstwa, knjezom Měrćinom Wirthom, rozmołwjeć. Něhdže 25 ludźi tutu skladnosć wužiwaše. **Měrćin Wirth**

Serbska cyrkwinska rada so zešla

W Slepom zeńdže so 10. oktobra Serbska rada Berlinsko-braniborsko-šlesko-hornjo-łužiskeje cyrkweje. Předsyda wosadneje rady Krause postrowi člonow rady w nowowutwarjenych rumnosćach na farje. Přitomni rozprawjachu wo wšelakich svojich aktiwitach na dobro Serbow. Farar Schütt wozjewi, zo wuńdu w blišim času delnjoserbske wopisma za křicizna, konfirmaciju a wěrowanja. Dlěša diskusija wuwi so wokoło płaćenja delnjoserbskeho farskeho městna, za kotrež ma so wot lěta 2009 zaso cyrkwinska kolekta zběrać. Knj. Kosajc, kotraž posedženje nawjedowaše, předstaji ludowu iniciatiwu přećiwo wotbagrowanju wsow. Přichodne posedženje rady budže klětu 12. měrca w pólskim Lubanju. **jm**

Hłowna zwołana

Předsydstwo Serbskeho wosadneho zwjazka zeńdže so 22. oktobra w Budyšinje. Hłowna zhromadizna zwjazka zwola so na sobotu, 26. januara, do Budyšina. Hospodarski plan so přehlada, zo by so cyrkwinskim zarjadom k pruwowanju zapodať. Při tym so wobzamkny, zo ma so sakska krajna cyrkej prosyć, swoju podpěru časopisej Pomhaj Bóh zwysić, zo bychu so powyšjenja koštow zańdženych lět wurunali. Serbske wosadne džěło w Sakskej a w srjedźnej Łužicy so rozpominaše. Z wobžarowanjom dyrbeše so zwěsćić, zo so dotal njeje poradziťo městno serbskeje katechetki wobsadzić. **jm**

Hesła 2008 wušli

Srjedź oktobra su w Ludowym nakładnistwje Domowina w Budyšinje wušli Ochranowske hesła na lěto 2008. Kaž hižo w minjenych lětach je tele bibliske hrona na wšědny džen w nadawku Serbskeho ewangelskeho towarstwa zaso zestajit knjez Hinc Šořta z Lauterbacha. Knižka płaći 2,50 eurow a je na předaň w Smolerjec kniharni w Budyšinje a pola Serbskeho ewangelskeho towarstwa.

HESLA
2008

Powěsće

Njedawno stej so při Michałskej farje w Budyšinje nowe tafli připrawili. W němskej a serbskej rěči w o p y t o w a r nětko zhonl, zo je tu farski zarjad a zo mataj tu Serbski superintendent a Serbski wosadny zwjazk swoje sydło.

Foto:
T. Malinkowa

Delni Wujězd. Na koncu tydenja wot 12. do 14. oktobra zejdže so w Delnim Wujězdze 28 potomnikow něhdyšeho wosadneho fararja Bjarnata Jurka. Přiwuzni běchu přijeli ze wšelakich kónčin Němskeje, ze Šwicarskeje a Jendzelskeje. Njedzela wuhotowachu sobu kemše z fararjom Gnüchtelom w Delnjowujězdžanskim Božim domje. Dale wopytachu Łazowsku cyrkej a něhdyšu šulu, hdžež bě nan fararja Bjarnata Jurka, Handrij Jurk, wjele lět skutkował jako kantor. Farar Jurk bě wot lěta 1910 hač do 1933 duchowny w Delnim Wujězdze. Posledni serbski wosadny farar pak njebě, kaž so na swójbnym zeźdenju wuzběhny. Posledni serbski duchowny w tudyšej wosadze bě wot 1953 do 1969 z Bjedrichec pochadźacy Richard Šořta (1911–1989).

Ochranow. We ludowědnym muzeju w Ochranowje přednošowaše Alfons Frencl z Róžanta 23. oktobra wo „Słědach serbskeho misionara w polarnym lodowym morju“. Z pomocu wobrazow předstaji žiwjenje a skutkowanje Jana Awgusta Měrcinka (1817–1875), kotryž bě jako misionar Ochranowskeje jednoty w Labradorje a pozdžišo w Južnej Africe skutkował. Sławy zdoby sej wosebje přez swoje wobdźělenje na jendzelskej ekspedycji do sewjerneho lodowego morja.

Pomhaj Bóh
časopis ewangelskich Serbow
ISSN 0032-4132

Wudawačej: Serbski wosadny zwjazk, Serbski kěrchow/Wendischer Kirchhof 1, 02625 Budyšin/Bautzen; Serbske ewangelske towarstwo z.t., Privatny puć/Privatweg 21, 02625 Budyšin/Bautzen
Zamolwita redaktorka: Trudla Malinkowa, Goethowa/Goethestraße 40, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./fax: 0 35 91/60 07 11, e-mail: PomhajBoh@gmx.de)
Čišć: MAXROI Graphics GmbH, Zhorjelc
Postvertriebsnummer: F 13145

Zhotowjenje a rozšěrjenje: Ludowe nakładnistwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625 Bautzen

Přinoški a dary: Serbske ewangelske towarstwo, Konto-Nr. 1 000 083 167, Kreissparkasse Bautzen, BLZ 855 500 00

Pomhaj Bóh wuchadza měsacnje. Spěchuje so wot Založby za serbski lud, kotraž dóstawa lětnje přiražki Zwjazka, Swobodneho stata Sakskeje a Kraja Braniborskeje.

Lětny abonement płaći 8 eurow.

Dešno. Składnostnje 20lětneho jubileja wozroźenja serbskich kemšow w Delnej Łužicy swjećeše so 28. oktobra Boža služba z Božim wotkazanjom w Dešnjanskej cyrkwi. Na samym městnje běchu so po lětdžesatki dołhej přestawce dnja 27. septembra 1987 přeni raz zaso delnjoserbske kemše swjećili. W běhu minjeneju lětdžesatkow je so mjeztym 140 razow na kemše w delnjoserbskej rěči přeprósyo.

Bukecy. Hišće lětsa chcedža w Bukecach płninu před južnym zachodom na kěrchow plestrować. Tež lawki a informaciske tafle chce gmejna na tutym małym naměšće nastajić. Parkowanje awtow tu potom hižo dowolene njebudže. Wobnowić ma so tež row fararja Michała Mjenja při cyrkwi. Wón bě wot 1826 do 1868 duchowny w Bukecach. Rownišćo, w kotrymž bu 1875 pochowany, je so njedawno sypnyło.

Dary

W septembru je so darilo za Pomhaj Bóh 36 eurow a 20 eurow. Bóh žohnuj daraj a darićelow.

Spominamy

Před 300 lětami, 5. nowembra 1707, narodži so w hornim Wjelećinje jako syn lenoweho wikowarja farar **Jan Pjeh**. W ródnej wsy wopyta ludowu šulu, w Budyšinje chodžeše na gymnazij, w Lipsku studowaše teologiju. 1731 powołaču jeho za druhego duchowneho Michałskeje wosady w Budyšinje. 1732 wozeni so z džowku něhdyšeho Wósporskeho fararja Händlera. W swojim zastojnskim džěle měješe na započatku nadměru wjele džěla wukonjeć – wosebje tehodla, dokelž bě přeni duchowny Michałskeje wosady, farar Ast, stary knjez a dokelž běštaj w Pětrskej wosadze dwaj duchownaj přez smjerc a chorosć wupadnytoj. Nadměrne napinanje jeho strowotu podry, tak zo započa chorować a po džesac zastojnskich lětach 1741 zemře. Z němskim a serbskim předowanjom jeho w Budyšinje pochowachu. Jan Pjeh bě starobu jenož 33 lět docpěl. Přiwšěm je nimo zastojnstwa hišće wjele serbskeho džěla wukonjał. Wjacore serbske předowanja a nabožne spisy je pak sam napisał pak z němčiny do serbsčiny přeložił a w Budyšinje abo w Lubiju čišćeć dał. Sobu přihotował je nowy wudawk serbskich spěwarskich, kiž wuńdžechu w lěće jeho smjerće 1741. Wón słuša k najwuznamnišim serbskim kěrlušerjam. Hišće w něčičich spěwarskich namakamy wjele z mjenom Pjeh podpisaných kěrlušow, w staršich spěwarskich bě 80 kěrlušow z jeho pjera. Lěto do smjerće napisa swoje wotkazanje, w kotrymž postaji 300 tolerjow mjez druhim za založenje a přispornje serbskeje knihownje Michałskeje wosady. Drohotna Pjehowa knihownja chowaše so na posledk na diakonach (džzensniša fara) a so tam při wojojanach wo Budyšin w nalěću 1945 sobu spali. Wo Janje Pjechu pisaše Wjelećanski farar Marćin Renč, zo jeho „mjeno za wšě časy mjez serbskim ewangelskim ludom w džaknym wopomnjeću wostanje“. T.M.

Přeprósujemy

- 04.11. 22. njedzela po swjatej Trojicy**
09.00 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskej ze serbskim podžělom a z kemšemi za džěć (předuje biskop n. w. Volker Kreß)
- 10.11. sobota**
14.30 wosadne popoždnje w Bukecach
- 11.11. dopředposlednja njedzela cyrkwinskeho lěta**
09.30 dwurěčne kermušne kemše z Božim wotkazanjom w Rakecach (farar Kecke, sup. Malink)
12.00 nutrnosť w serbskim rozhłosu (sup. Malink)
- 18.11. předposlednja njedzela cyrkwinskeho lěta**
08.30 kemše z Božim wotkazanjom w Poršicach (sup. Malink)
12.00 nutrnosť w serbskim rozhłosu (farar dr. Buliš)
- 27.11. wutora**
19.30 bibliiski kruh w Budyšinje na Michałskej farje
- 02.12. 1. njedzela w adwencie**
12.00 nutrnosť w serbskim rozhłosu (farar dr. Buliš)
14.00 wosadne popoždnje w Slepom (sup. Malink)
- 08.12. sobota**
15.00 ekumeniske wosadne popoždnje w Drježdžanach w cyrkwi swj. Jozefa (sup. Malink)
- 09.12. 2. njedzela w adwencie**
14.00 kemše w Budyšinje w Michałskej (sup. Malink), po tym adwentnička na farje